

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 82 IR 86 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4287, LIETUVOS RESPUBLIKOS PIRKIMŲ, ATLIEKAMŲ VANDENTVARKOS, ENERGETIKOS, TRANSPORTO AR PAŠTO PASLAUGŲ SRITIES PERKANČIŲJŲ SUBJEKTŲ, ĮSTATYMO NR. XIII-328 90 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4288, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428 111 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4289, LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1113 91 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4290, LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS ĮSTATYMO NR. I-464 301 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4291, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 19, 22, 25, 26, 27, 31, 46, 55, 58, 82, 86, 92, 93, 94, 95, 101 IR 102 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 821, 822, 823 IR 1031 STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4877, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-327 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4878“ PROJEKTO (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS) DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie priimtas ir nepriimtas (nurodyti motyvus) pastabas ir pasiūlymus
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021-03-10 raštas Nr. (64)-D8(E)-1595	Aplinkos ministerija tik iš dalies sutinka su nutarimo projekto 1.3 papunktyje dėstomais argumentais. Sutinkame, kad siūlomi kriterijai turi būti suderinti direktyvos 2014/24/ES reikalavimais. Tačiau nesutinkame, kad kriterijai, susiję su bendra įmonės politika, negali būti taikomi pasiūlymams vertinti, nes remiantis 2010 m. liepos 8 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo byla C-368/10, Europos Aplinkos Agentūros taikytas kriterijus dėl įmonės politikos vertinimo aplinkosaugos srityje buvo tinkamas.	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad direktyvos 2014/24/ES 97 preambulėje nurodyta, kad su aplinkosaugos aspektais susijusios sutarties įvykdymo sąlygos galėtų apimti, pavyzdžiui, prekių tiekimą, pakavimą ir šalinimą, o darbų ir paslaugų pirkimo sutartyse – išmetamų atliekų sumažinimą ir efektyvų išteklių naudojimą. Tačiau pagal ryšio su sutarties dalyku sąlygą tai netaikoma kriterijams ir sąlygoms, susijusiems su bendra įmonės politika, nes to negalima laikyti veiksniumi, apibūdinančiu perkamų darbų, prekių ar paslaugų vykdymo, tiekimo ar teikimo konkretų procesą. Todėl perkančiosioms organizacijoms neturėtų būti leidžiama reikalauti, kad konkurso dalyviai būtų nustatę tam tikrą įmonės socialinės atsakomybės ar poveikio aplinkai atsakomybės politiką. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Aplinkos ministerijos rašte minima ne ESTT byla, o Bendrojo teismo byla (T-331/06), kurioje nebuvo vertinimas kriterijaus dėl įmonės politikos vertinimo aplinkosaugos srityje tinkamumas.
	Siekiant stiprinti aplinkos apsaugos tikslų įgyvendinimą viešųjų pirkimų vykdymo srityje, sutinkame su EIM pozicija, kad svarbu atnaujinti bendruosius viešųjų pirkimų vykdymo principus ir atitinkamomis nuostatomis papildyti VPĮ 17 str. „Pagrindiniai pirkimų principai“. Siūlome papildyti 17 str. „Pagrindiniai pirkimų principai“ 2 dalį 3 punktu: „3) įsigyjant prekes, paslaugas ar darbus ir vykdant pirkimo sutartis būtų daroma kuo mažesnė įtaka klimato kaitai, aplinkos taršai, atliekų susidarymui, gamtos išteklių	Atsižvelgta iš dalies. Pritariame siūlomai formuluotei, tačiau kaip ir kitais atvejais, Nutarimo projekte siūloma įrašyti bendro pobūdžio siūlymą, kuriuo remiantis, taip pat atsižvelgiant į šį siūlymą, svarstant Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – Įstatymas) pakeitimo projektą būtų suformuluota konkreti nuostata.

	<p>naudojimui, ekosistemų ir jų paslaugų būklei, ir (ar) kitam neigiamam poveikiui aplinkai ir užtikrinama, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais ir tvarka būtų taikomi atsinaujinančių išteklių ir (ar) energijos naudojimo, energijos vartojimo efektyvumo ir aplinkos apsaugos reikalavimai ir (ar) kriterijai.“</p>	
	<p>Dėl 55 str. keitimo „Pasiūlymų vertinimas ir palyginimas“ su EIM pozicija nesutinkame. Manome, kad VPI projekte pateiktas šio straipsnio nuostatų papildymas prisidėtų prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV–72, nuostatos, kad valstybinės įstaigos bus įpareigos prekės, darbus ir paslaugas įsigyti tik žaliųjų pirkimų būdu, įgyvendinimo. VPI projekte pateiktą 55 str. 1² dalies keitimą siūlome koreguoti ir išdėstyti taip:</p> <p>„1². Atliekant pirkimus, išskyrus mažos vertės pirkimus, kuriuose pasiūlymai vertinami pagal kainos ar sąnaudų ir kokybės santykį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais ir tvarka turi būti taikomas bent vienas taikomi su pirkimo objektu ir (arba) su sutartį vykdydysiančiais ir pirkimo dokumentuose nurodytas užduotis atlikdysiančiais darbuotojais pirkimo sutarties vykdymu susiję aplinkosaugos kriterijus aplinkos apsaugos reikalavimai, bent vienoje iš šių sričių:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas; 2) aplinkos taršos mažinimas ir aplinkos kokybės gerinimas; 3) neigiamo poveikio ekosistemų būklei, jų gebėjimui teikti ekosistemines paslaugas ir šių paslaugų kokybei mažinimas; 4) gamtos išteklių tausojimas, energijos vartojimo efektyvumo didinimas, atsinaujinančių išteklių ir atsinaujinančios energijos naudojimas; 5) atliekų prevencija; 6) kito neigiamo poveikio aplinkai mažinimas.“. <p>Atkreipiame dėmesį, kad mažos vertės pirkimai sudarė 14.4 proc. viešųjų pirkimų nuo bendros pirkimų vertės 2019 m., todėl manome, kad aplinkos apsaugos reikalavimų netaikymas mažos vertės pirkimuose prieštarautų minėtai Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatai, kad nuo 2023 m. valstybinės</p>	<p>Neatsižvelgta. Kadangi siūlome įstatyme įtvirtinti bendrus principus perkančiosioms organizacijoms, taip pat nustatyti pareigą Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai nustatyti perkančiosioms organizacijoms privalomus socialinius ir aplinkosaugos reikalavimus ir (ar) kriterijus, taip pat atvejus, kuomet turėtų būti vykdomi inovatyvūs pirkimai, manome, kad įstatyme neturėtų būti įtvirtinti kriterijai ar sritys, nes tai dubliuotų Vyriausybei nustatomos pareigos pobūdį.</p> <p>Pažymėtina ir tai, kad Nutarimo projekte pateiktas siūlymas padėtų greičiau ir efektyviau reaguoti į besikeisiančią rinką.</p> <p>Manytina, kad nėra tikslinga nustatyti pareigą perkančiosioms organizacijoms taikyti įstatymo 55 straipsnyje nustatytus pasiūlymų vertinimo kriterijus mažos vertės pirkimuose. Pažymėtina, kad įstatyme įtvirtintus bendrąjį principą dėl aplinkosauginių/socialinių kriterijų taikymo, toks principas galėtų ir mažos vertės pirkimams, tačiau perkančioji organizacija pati spręstų kaip siekti tokių tikslų.</p>

	įstaigos prekes, darbus ir paslaugas įsigys tik žaliųjų pirkimų būdu.	
	<p>Taip pat siūlome papildyti VPI 5 priedą žemiau nurodomomis aplinkosauginėmis konvencijomis:</p> <p>1. JT 1979 m. Tolimųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencija (ir jos 8 protokolai) nustato pareigą prie konvencijos ir jos protokolų prisijungusias (ratifikavusias) šalis įvairiuose sektoriuose mažinti (valdyti) į aplinkos orą išmetamą protokoluose nurodytų teršalų kiekį (ypač svarbus 2012 m. atnaujintas 1998 m. Sunkiųjų metalų protokolas, 2009 m. atnaujintas 1998 m. Patvariųjų organinių teršalų protokolas ir 2012 m. atnaujintas 1999 m. Protokolas dėl rūgštėjimo, eutrofikacijos ir pažemio ozono mažinimo (Geteborgo protokolas), kuriame nustatyti 5 oro teršalų (sieros dioksido, azoto oksidų, kietųjų dalelių KD 2,5, amoniako ir nemetaninių lakiųjų organinių junginių į aplinkos orą išmetamo kiekio nacionaliniu mastu sumažinimo tikslai 2020 -2029 m. (su tarpiniais tikslais 2025 m.) ir 2030 m.), todėl siūlome įstatymo 5 priedą papildyti šia konvencija.</p> <p>2. 1992 m. gegužės 9 d. Jungtinių Tautų Bendroji klimato kaitos konvencija ir 2016 m. balandžio 22 d. Paryžiaus susitarimas.</p> <p>3. 1993 m. gruodžio 29 d. Biologinės įvairovės konvencija.</p>	<p>Neatsižvelgta. Viešųjų pirkimų įstatymo 5 priede nurodyti tarptautiniai teisės aktai, kuriuos yra ratifikavusios visos valstybės narės, perkelti į nacionalinę teisę įgyvendinant Direktyvos 2014/24/ES X priedą. Pažymėtina, kad tik Europos Komisija gali keisti šį sąrašą.</p>
Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2021-03-10 raštas Nr. (2.30Mr-43)6V-293	Įstatyme įtvirtinti nuostatas dėl perkančiųjų organizacijų žalos, patiriamos dėl tiekėjų draudžiamų susitarimų sudarytų viešuosiuose pirkimuose, atlyginimo (10 proc. prezumpcija) ir pareigą centrinėms perkančiosioms organizacijoms kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo, jeigu Konkurencijos tarybos priimtu nutarimu, ar įsiteisėjus teismo sprendimui nustatoma, kad tiekėjas, kuris jų atliktame viešajame pirkime pripažintas laimėtoju, sudarė pirkimo sutartį ir jam pagal šią sutartį atlikti mokėjimai, tame pirkime sudarė draudžiamų susitarimų.	<p>Iš dalies atsižvelgta. Ekonomikos ir inovacijų ministerija pritaria siūlomam reguliavimui, tačiau siūlo šio pakeitimo neįtraukti į Nutarimo projektą, nes šiuo metu iš esmės peržiūri viešųjų pirkimų teisinį reguliavimą ir rengia Viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimus, į kuriuos įtrauks ir šiuos pasiūlymus.</p>
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2021-03-17 raštas Nr. 1D-1505	Dėl Nutarimo projekto 1.2 papunkčio. Siekiant supaprastinti ir palengvinti viešųjų pirkimų vykdymą, Įstatymo projekte siūlome ribą, iki kurios galima vykdyti neskelbiamą mažos vertės pirkimą, taip pat supaprastinto pirkimo sutarties vertės ribą, kai pirkimo sutartis gali būti sudaroma žodžiu suvienodinti iki 10 000 Eur.	<p>Neatsižvelgta. Manome, kad žodinių sutarčių ribos didinimas nuo 3 000 Eur iki 10 000 Eur gali neigiamai paveikti smulkųjų ir vidutinį verslą, taip pat konkurenciją ir skaidrumą vykdant viešuosius pirkimus.</p>
Alytaus miesto savivaldybės raštas	Siūlome Įstatymo projekte nuo 10 000 Eur iki 20 000 Eur padidinti ribą, iki kurios galima vykdyti neskelbiamą mažos vertės pirkimą.	<p>Neatsižvelgta dėl Nutarimo projekto 1.2 papunktyje nurodytų priežasčių.</p>

	Siūlome iš Įstatymo projekto išbraukti nuostatas, reglamentuojančias viešųjų pirkimų specialisto pažymėjimų gavimą. Manome, kad viešųjų pirkimų specialistų atestavimo sistema gali sukurti dar didesnę viešųjų pirkimų specialistų trūkumą, taip pat abejojame, ar galima nauda bus proporcinga administracinei naštai ir finansiniams kaštams.	Iš dalies atsižvelgta. Siekiant stiprinti viešųjų pirkimų specialistų kompetenciją kuo mažesniais kaštais, Nutarimo projekte siūloma atsisakyti dviejų lygių pirkimų specialistų pažymėjimų ir įtvirtinti vienos rūšies pažymėjimą, kurį būtų būtina turėti bent vienam viešojo pirkimo komisijos nariui. Pažymėtina ir tai, kad vykstant centralizavimo procesui perkančiosioms organizacijoms pirkimų specialistų reikės mažiau, todėl specialistų trūkumų neturėtų būti.
Vilniaus miesto savivaldybės raštas	Siūlome atsisakyti privalomų rinkos konsultacijų.	Neatsižvelgta. Pritariame Įstatymo projekto aiškinamajame rašte išdėstytam tokio siūlymui siekiui – skatinti tiekėjų konkurenciją, ir manome, kad privalomos rinkos konsultacijos galėtų padėti pasiekti didesnę tiekėjų dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose.
Kauno miesto savivaldybės raštas	Įstatymo projekto 1 straipsnyje, kuriuo siūloma keisti Įstatymo 19 straipsnio 2 dalį, nustatytas draudimas politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojams dalyvauti sprendimų priėmimo kelia klausimą dėl atsakomybės taikymo pagrįstumo. Nesuprantama, kaip perkančiosios organizacijos vadovas, kuriam yra keliama atsakomybė už VPĮ (ir VPĮ įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų pažeidimus) negali būti komisijos nariu. Manome, kad būtų tikslinga siūlyti papildyti siūlomo keisti Įstatymo projekto 19 straipsnio 2 dalies paskutinį sakinį – numatant išimtį, netaikyti šios nuostatos, kai politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai yra perkančiųjų organizacijų vadovai ar jų pavaduotojai ir ji išdėstyti taip: „Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai (išskyrus, jei jie eina perkančiųjų organizacijų vadovų ar jų pavaduotojų pareigas įstaigoje, kurioje atliekamas pirkimas) ir valstybės politikai, kaip jie apibrėžiami Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, negali būti Komisijos nariais ar ekspertais“.	Neatsižvelgta. Tam tikrais atvejais, gali būti situacijų, kuomet perkančiųjų organizacijų vadovai patys nebegalėtų dalyvauti pirkimų komisijos veikloje, tačiau jų atsakomybė už tinkamą pirkimų procedūrų organizavimą pasireikštų pareiga į komisiją paskirti reikiamus viešųjų pirkimų specialistus ir kitus kvalifikuotus narius. Be to, perkančiosios organizacijos vadovas yra atsakingas ne tik už jo įstaigos pirkimus, bet ir už visos veiklos organizavimą ir vykdymą. Kadangi dauguma pirkimų būtų sutelkti ir vykdomi per centrinės perkančiąsias organizacijas, jos privalėtų užtikrinti, jog turės pakankamai reikiamos kvalifikacijos viešųjų pirkimų specialistų, kad galėtų būti sudarytos ir galėtų veikti pirkimų vykdymui būtinos pirkimų komisijos. Tokiu pakeitimu būtų sumažintos prielaidos galimai neskaidriems ar viešųjų pirkimų reikalavimus pažeidžiantiems sprendimams, kurie gali turėti tiesioginę neigiamą įtaką pirkimų procedūrų rezultatams bei pakenkti tiek perkančiosios organizacijos, tiek tiekėjų interesams.
Viešųjų pirkimų tarnybos 2021-03-17 raštas Nr. 4S-263	Tarnyba nepritaria siūlymui „atsisakyti VPĮ projekto 10–13 straipsnių nuostatų, išskyrus tas nuostatas, kurias Nutarimo projekto 1.1 papunktyje siūloma perkelti į Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 82 straipsnį“. (1.1) Pažymėtina, kad bendrai taikomi reikalavimai pirkimų centralizavimui bei centrinių perkančiųjų organizacijų veiklai nėra nustatyti jokiam teisės akte. Tarnybos vertinimu, VPĮ projekto 10-13 straipsnių nuostatos nustato aiškius	Neatsižvelgta. Siekiant aiškesnio, paprastesnio ir glaustesnio teisinio reguliavimo, manome, kad pasiūlyme minimos nuostatos yra perteklinės ir tik apsunkina Įstatymo supratimą ir praktinį taikymą. Centrinės perkančiosios organizacijos pagrindinės funkcijos išdėstytos Įstatymo 2 straipsnyje – ji vykdo centralizuotą viešųjų pirkimų veiklą ir gali vykdyti pagalbinę viešųjų pirkimų veiklą. Kitas

	centralizavimo principus bei centrinių perkančiųjų organizacijų veiklai keliamus pagrindinius reikalavimus, tuo pačiu neapribodamos centrinių perkančiųjų organizacijų galimybės savo nuožiūra sureglamentuoti kitus, tiesiogiai nepaminėtus aspektus ir (ar) procesus.	Įstatymo projekto 11-13 straipsnių nuostatas siūlome perkelti į 10 straipsnį ar atsisakyti kaip perteklinių.
	<p>(1.2) Tarnyba atkreipia dėmesį, jog įgyvendinant VPĮ projekto nuostatas dėl centralizavimo, organizacijos veikliausiai savarankiškai vykdytų tik nedidelę dalį pirkimų. Ribos, iki kurios galima vykdyti neskelbiamą pirkimą, bei sutarties vertės, iki kurios sutartį sudaryti galima žodžiu, padidinimas neatleidžia organizacijų nuo pareigos lėšas leisti racionaliai, kas suponuoja domėjimąsi rinka, pareigą sudaryti galimybes sudalyvauti kuo platesniam suinteresuotų tiekėjų ratui ir panašiai.</p> <p>Atsižvelgdami į tai, palaikome VPĮ projektu nustatomą aukščiau nurodytų ribų padidinimą. Manome, kad tikslinga svarstyti galimybę supaprastinti organizacijų diskrecijai liekančių pirkimų vykdymą, suteikiant joms „pasitikėjimo kreditą“, tuo pačiu stebint tokio reguliavimo pagrindu besiformuojančias praktikas (neatmetant galimybės grįžti prie griežtesnio reglamentavimo, jei praktika rodytų, kad sudarytomis galimybėmis pirkimus vykdyti paprasčiau yra piktnaudžiaujama).</p>	Neatsižvelgta dėl Nutarimo projekto 1.2 papunktyje nurodytų priežasčių.
	(1.3) Tarnybos nuomone, užtikrinti darbų tęstinumą ir efektyvumą bei institucinę atmintį, nutrūkus Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus įgaliojimams arba atleidus jį iš pareigų, itin svarbu, tad siūlytume, jog Tarnybos direktoriaus pavaduotojų įgaliojimų trukmė nebūtų susieta su direktoriaus įgaliojimų trukme, ir jiems taipogi būtų nustatytos kadencijos.	Neatsižvelgta dėl Nutarimo projekto 1.7 papunktyje nurodytų priežasčių.

Ekonomikos ir inovacijų ministerija
Teisės departamento
direktorė
2021.03.26
Rūta Jovaišienė

Ekonomikos ir inovacijų ministrė
Jūratė Armonaitė
2021.03.26